

คำนำ

สังคมวิทยาการเมือง

(ฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2538)

เรื่องราวของสังคมและการเมืองมีขอบข่ายที่กว้างขวาง ในทางสังคมวิทยา เดิมทีเดิวนั้นแบ่งออกเป็น ความสัมพันธ์ 3 ระดับ คือ **ระดับจุลภาค** (micro-level) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal) คือตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นเพศเดียวกัน ผิดพรอนเดียวกัน ช่วงแห่งวัย หรือ "ช่วงชั้นเชื้อสาย" (generation) คือเกิดในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน และ 1 ช่วงเชื้อสาย หมายถึง ระยะเวลาที่โดยเฉลี่ยประมาณ 25-30 ปี คือการก่อร่างสร้างครอบครัวใหม่ แยกออกจากครอบครัวเดิม หรือจะอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันก็ได้ **ระดับมัชฌิมภาค** (meso-level) คือระดับกลุ่ม (group) หรือระดับจุลภาค (micro-level) ไม่ว่าจะเป็น "กลุ่มปฐมภูมิ" หรือ "ทุติยภูมิ" อันหมายถึงกลุ่มที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน เช่น ครอบครัว สหายสนิท และกลุ่มที่มีความสัมพันธ์แบบเป็น "ทางการ" คือ มีกฎ ระเบียบเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น สมาคม องค์การ รวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์ (interest group) หรือกลุ่มผลักดัน (pressure group) และพรรคการเมือง หรือองค์การใหญ่ เช่น ระบบข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการทหาร (civil or military bureaucracy, civil, service, public service) อย่างไรก็ตามมีการคาบเกี่ยวระหว่าง ระดับมัชฌิมภาคกับระดับที่ 3 คือ **มหภาค** (macro-level) อันเป็นระดับชาติหรือชุมชนระดับประเทศ (societal) ทั้งนี้เพราะ พรรคการเมืองหรือองค์การระดับใหญ่ เป็นได้ทั้งมัชฌิมภาคและมหภาค สังคมระดับที่ 3 โยงเกี่ยวถึงนานารัฐ หรือรัฐประชาชาติ (nation-state) ทั่วโลก ซึ่งในปลายศตวรรษที่ 20 มีด้วยกันทั้งสิ้นเกินกว่า 200 ประเทศ

โดยที่ได้มีกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงปรากฏชัดมากขึ้นเรื่อย ๆ ภายหลังเหตุการณ์สำคัญระดับโลก คือ การสิ้นสุดของมหาสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ.1945 หรือ พ.ศ.2488 ติดตามมาด้วยการขัดแย้งระหว่าง กลุ่มประเทศโลกเสรีภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกา และ กลุ่มประเทศสังคมนิยมแบบมาร์กซิสต์ ภายใต้การนำของสหภาพโซเวียต ซึ่งพยายามไม่ให้เกิดการเผชิญหน้ากันด้วยพลังกำลังอาวุธ แต่มีความขัดแย้งและคุกรุ่น (tension) อย่างที่เรียกว่าเป็น "สงครามเย็น" (cold war) การเผชิญหน้ากันเช่นนี้ โดยแยกออกเป็น 2 ขั้ว ระดับมหาอำนาจ ย่อมเป็นสังคมระดับทวีป (hemi-spheric) แต่การขัดแย้งระดับนั้น ในรูปของสงครามเย็นอยู่ได้ประมาณ 40 ปีเศษ กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะคลื่นแห่งประชาธิปไตยทำให้อุดมการณ์และ พลังานุภาพของฝ่ายที่นิยมลัทธิสังคมนิยมมาร์กซิสต์ อ่อนกำลังลง อันเป็นผลให้มีการพังทลาย ของกำแพงเบอร์ลิน ที่แยกเยอรมันตะวันตก และตะวันออก และได้มีการผนึกรวมของสองเยอรมัน

เข้าเป็นประเทศเดียวกัน อีกทั้งมีการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ประกอบกับกระแสแห่งคลื่นลูกที่ 3 คือการปฏิวัติด้านโทรคมนาคม และการสื่อสารที่รวดเร็วทันใจ (ดังอธิบายไว้ในหนังสือโดย Alvin Toffler ชื่อ The Third Wave คลื่นลูกที่ 3 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมาก) เชื้อต่อการอุบัติขึ้นของปรากฏการณ์แห่ง "โลกาภิวัตน์" (globalization) ประเทศและชุมชนต่าง ๆ สามารถติดต่อซึ่งกันและกันได้อย่างทันทีทันใด ทำให้โลกมีสถานะเหมือนกับ "หมู่บ้านแห่งผืนพิภพ" (global village) ดังนั้นมิติทางสังคมวิทยา หรือทางด้านอะไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นเชิงรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย การกีฬา ฯลฯ ล้วนสามารถเข้าสู่ระดับที่ 4 คือก้าวล่วงจากการเป็นระดับมหภาค ได้แก่ ระดับชาติขึ้นมาสู่ระดับนานาชาติ หรือระดับผืนพิภพ อาจเรียกว่าเป็นระดับเมกา หรือระดับโลก (mega or planet earth level)

กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ยังจะเห็นชัดเจนยิ่งขึ้น ในช่วงรอยต่อแบ่ง 3 ช่วงของกาลเวลา ได้แก่ 1). รอยต่อแห่งทศวรรษ (decade) 1990-1999 2). รอยต่อแห่งศตวรรษ (century) คือ ศตวรรษที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.2050 และ 3). รอยต่อแห่งสหัสวรรษ (millennium) คือเข้าสู่รอบ 1000 ปีที่ 3 ในศาสนาคริสต์ ในภาวะแห่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ย่อมมีผลกระทบต่อกระบวนการทางสังคมวิทยาการเมืองด้วย วิสัยทัศน์ (vision) เชิงสังคมวิทยาการเมืองย่อมแตกต่างกันไปจากเดิมบ้างไม่มากก็น้อย

สาระของสังคมวิทยาการเมืองดังปรากฏในเล่มนี้ยังคงอยู่เหมือนเดิม เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีตำราเรียน จึงเห็นควรสังพิมพ์ไปก่อน โดยที่การแก้ไขจะมีในรูปของแผ่นปลิวเย็บเล่มเป็นชุด (monograph) หรือเป็น Sheet มีเผยแพร่ที่ศูนย์เอกสารวิชาการ ณ อาคารคณะรัฐศาสตร์ ชั้นที่ 1 โดยจะออกมาเป็นครั้งคราว ประเด็นหลัก คือ เรื่องราวของการมีความคิดเห็น ทศนคติคล้าย ๆ กันเป็น "สมานฉันท์" หรือเป็น "สหจิต" (consensus) และ "การขัดแย้ง" (conflict) ข้อมูลเก่ายังใช้ได้อยู่ในบริบทแห่งยุคสมัย เมื่อประมาณ 10 ปี มาแล้ว

หนังสืออ้างอิงเพิ่มเติม มีเช่น Anthony M. Brum. Introduction to Political Sociology Prentice-Hall 1978; James C. Davies, ed. When man Revolt and Why : A Reader in Violence and Rersolention, Frea Press, 1971; Tom Bottomore, Harper and Row, 1980; Edward W. Lehman. Polical society : A Macrosociology of Politico Columbia University Press 1977; Herbert McClostey ans John Zaller. The American Ethos : Public Attitudes Toward Capitalism and Democracy Harvard University Press, 1984.

ดร.จิรโชค วีระลัย